

Autorka: Bc. Eliška Varausová
Obor: Učitelství přírodopisu a zeměpisu pro ZŠ
Datum odevzdání posudku: 16. 5. 2016
Vedoucí diplomové práce: prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hmyz ve výuce přírodopisu na základní škole: zamýšlené a uskutečněné kurikulum

Práce obsahuje 102 stran (z toho 36 stran příloh) a cituje 35 literárních pramenů a internetových zdrojů.

Hodnocení obsahové stránky práce:

Práce *de facto* řeší klasickou otázku efektivity vzdělávání s využitím příkladu vybraného klasického vzdělávacího tématu.

Vychází z teoretického rozboru problematiky žakovského kurikula, rámcových a školních vzdělávacích programů, vzdělávacích textů a možností ověřování získaných vědomostí. Poměrně podrobně charakterizuje vzdělávací záměr (zamýšlené kurikulum) tematického celku Hmyz v užším slova smyslu, tj. ve smyslu plánovaných, resp. zamýšlených znalostí. Mapuje poměrně důkladně jeho obsah výčtem přehledu zařazených pojmů, proporce dílčí tematiky i její absolutní rozsah. Na základě důkladného rozboru zamýšleného kurikula autorka sestavila výzkumný nástroj – zčásti standardizovaný didaktický test a s jeho využitím sledovala u 256 žáků v devíti třídách devíti škol (7. ročník základní školy a odpovídající ročník nižšího gymnázia (2x)) výslednou „podobu“ realizovaného/uskutečněného kurikula, resp. jejich znalostí, resp. vědomostí. I když nebyl realizován předvýzkum, výzkumný nástroj, založený na důkladné analýze zamýšleného kurikula, podle mého soudu dobře naplnil svůj účel a ukázal rozsah i proporce dílčí tematiky kurikula uskutečněného. Pokud lze velmi schematicky vyjádřit relativním způsobem uskutečněné kurikulum ve vztahu k zamýšlenému kurikulu, pak zjistila, že uskutečněné kurikulum výzkumného vzorku žáků představuje 52,76%, což víceméně odpovídá 52,4% úspěšnosti českých žáků (jiný vzorek respondentů, jiná metodika) v rámci výzkumu PISA. Na druhé straně, na jiném vzorku respondentů, jiné tématice a jinou metodikou dospěla k poněkud odlišným výsledkům výzkumu než tým Řezníčkové a kol. (2013), který se ovšem primárně zabýval zamýšleným a uskutečněným kurikulem v oblasti žakovských dovedností.

Diplomová práce je zpracována promyšleně. Užitá metodika je adekvátní cílům. Autorka krok pokroku řešila zadaný výzkumný problém, a využívala pro toto řešení i ne běžně užívané přístupy. Výsledky jsou předkládány krok po kroku, poměrně důkladně. Jednotlivé kroky výzkumu jsou podrobně dokumentovány grafy, tabulkami a přílohami.

Připomínka k obsahu:

Rezervou práce je míra diskuse autorčiných výsledků, která mohla být větší a diskuse pak mohla být více rozsáhlá. Vzhledem k časovému stresu, se kterým byla práce dokončována, autorka konfrontovala své výsledky a závěry jen s výsledky výzkumu PISA a s výsledky

Řezníčkové a kol. (2013). Určitě ale existují graduální práce studentů učitelství i publikované články, které se zabývají zjišťováním žákovských znalostí nejrozličnější tematiky učiva. Bylo by zajímavé autorčiny výsledky alespoň stručně – např. tabelárně srovnat s výsledky těchto prací (pokud jsou dostupné), ve kterých je užitá obdobná nebo jiná modelová tematika učiva, než užitá autorka a na základě takového srovnání se pokusit více zobecnit či spekulativně odhadnout, v jakých relativních hranicích se pohybuje uskutečněné kurikulum („znalostní kurikulum“) v rámci výuky přírodopisu na 2. stupni ZŠ či nižším gymnáziu např. v posledních 10 letech.

Hodnocení formální stránky práce:

Struktura práce odpovídá nárokům na diplomové práce kladeným. Jednotlivé kapitoly mají potřebnou myšlenkovou i obsahovou návaznost. Jazyk práce je srozumitelný. Text je psán s minimem překlepů. Užitá literatura i internetové zdroje jsou v textu řádně citovány. Grafická stránka práce (obrázky – většinou grafy; několik typů) má dobrou úroveň. Grafy i tabulky mají „samovysvětlující“ charakter a jsou rovněž dobře srozumitelné.

Otázky k obhajobě:

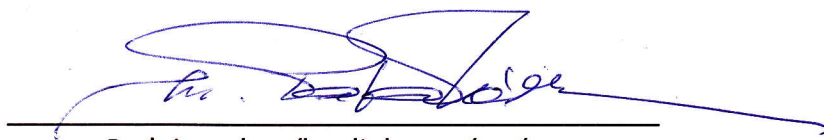
- 1) Mohla by autorka uvést nějaké diplomové práce (nebo další literaturu kromě citované v diplomové práci), které se zabývají znalostmi žáků z tematiky přírodopisu, resp. mírou úspěšnosti žáků v didaktických testech ověřujících jejich znalosti? Pokud ano, jaká vzdělávací tematika byl z hlediska znalostí sledována a jaká míra úspěšnosti žáků byla v těchto „znalostních výzkumech“ zjištěna?
- 2) Čím se řídil výběr škol a tříd, kde autorka svůj výzkum realizovala?

Závěr:

Autorka na diplomovém úkolu pracovala se zaujetím a poměrně velkým nasazením. Samostatně o svém výzkumu jednala ve školách, získala pro svou práci podporu ředitelů i učitelů, shromáždila potřebně početný vzorek respondentů a samostatně zvládla řešení celého výzkumného problému, který zadání diplomové práce obsahovalo. Odvedla velký objem práce a přinesla svým výzkumem originální, a z hlediska vzdělávací praxe i didaktiky biologie užitečné poznatky. Řešením diplomové práce prohloubila kompetence očekávané od studenta oboru Učitelství přírodopisu pro 2. stupeň základní školy. Na druhé straně, jistou rezervou práce je její velmi zběžná a stručná kapitola Diskuze.

Práci hodnotím pozitivně a rád ji doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

Podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 9. 5. 2016

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------------	----------------	--------------------	--------------	------------------